2) Κάθε διάδικος φέρει τά ἔξοδά του.

Pescatore Touffait Due

Δημοσιεύτηκε σέ δημόσια συνεδρίαση στό Λουξεμβούργο στίς 26 Φεβρουαρίου 1981.

Ὁ γραμματεύς

A. Van Houtte

Ὁ πρόεδρος τοῦ δεύτερου τμήματος

P. Pescatore

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ GERHARD REISCHL ΠΟΥ ΑΝΑΠΤΥΧΘΗΚΑΝ ΣΤΙΣ 29 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1981 [1]

Κύριε πρόεδρε,
κύριοι δικαστές,

Ὁ προσφεύγων στή δίκη, ἐπί τῆς ὁποίας θά λάβω σήμερα θέση, εἰσῆλθε στήν ὑπηρεσία τῆς Ἐπιτροπῆς ὡς ἔκτακτος ὑπάλληλος μέ βαθμό Α 3 βάσει συμβάσεως ἡ ὁποία συνάφθηκε στίς 14 Ἰουλίου 1975 γιά δύο χρόνια καί ἡ ὁποία ἄρχισε νά παράγει τά ἀποτελέσματά της ἀπό τίς 15 Αὐγούστου 1975. Ὁ προσφεύγων χρησιμοποιήθηκε ἀρχικά στό Κέντρο Πυρηνικῶν Ἐρευνῶν τῆς Ispra ὡς προϊστάμενος τοῦ τμήματος «Διοίκηση καί Προσωπικό». Ἀπό τίς 16 Μαρτίου 1977 κατεῖχε τή θέση τοῦ προϊσταμένου τοῦ τμήματος «Διοίκηση καί Ὑποδομή» στό Κέντρο Πυρηνικῶν Ἐρευνῶν τοῦ Petten. Ἡ ἀρχική σύμβαση ἐργασίας του ἀντικαταστάθηκε στίς 26 Μαΐου 1977 ἀπό σύμβαση ἀόριστου χρόνου, πού συνάφθηκε βάσει τοῦ ἄρθρου 2 στοιχεῖο δ σέ συνδυασμό μέ τό ἄρθρο 8 τοῦ καθεστῶτος πού ἐφαρμόζεται ἐπί τοῦ λοιποῦ προσωπικοῦ. Ἡ τελευταία αὐτή σύμβαση ἄρχισε νά ἰσχύει τήν 1η Νοεμβρίου 1976 καί πρόβλεπε στό ἄρθρο 5 τή δυνατότητα καταγγελίας σύμφωνα μέ τίς διατάξεις τῶν ἄρθρων 47-50 τοῦ καθεστῶτος πού ἐφαρμόζεται ἐπί τοῦ λοιποῦ προσωπικοῦ, ὁπότε ἴσχυε καί προθεσμία καταγγελίας ἀνάλογη μέ τό χρόνο ὑπηρεσίας — προθεσμία ἑνός μήνα γιά κάθε χρόνο ὑπηρεσίας — μέ κατώτατο ὅριο τούς τρεῖς καί ἀνώτατο τούς δέκα μῆνες. Ἐπειδή ὁ δωδεκαετής γιός του, ὁ ὁποῖος ἦταν σοβαρά ἄρρωστος ἀπό τήν καρδιά του, ἔπρεπε νά ὑποστεῖ στίς ΗΠΑ ἐγχείρηση, λόγω τῶν ἐπιπλοκῶν τῆς ὁποίας πέθανε μερικούς μῆνες ἀργότερα, ὁ προσφεύγων ἀποσπάστηκε ἀπό τίς 15 Φεβρουαρίου 1978 στήν ἀντιπροσωπεία τῆς Ἐπιτροπῆς στήν Οὐάσιγκτον, γιά νά τοῦ δοθεῖ ἡ δυνατότητα νά βρίσκεται κοντά στό γιό του. Κατά τήν περίοδο αὐτή — τόν Ἀπρίλιο 1978 — ἔπεσε θύμα ἐπιθέσεως, ἐνῶ βρισκόταν στό δρόμο, καί τραυματίστηκε σοβαρά ἀπό σφαῖρες περιστρόφου. Ἀπό αὐτό προέκυψε μόνιμη μερική ἀναπηρία, γιά τήν ὁποία τοῦ καταβλήθηκε ἀποζημίωση κατά τό ἄρθρο 73 τοῦ κανονισμοῦ ὑπηρεσιακῆς καταστάσεως — ἡ ἀποζημίωση ὑπολογίστηκε μέ βάση συντελεστή ἀρχικά 20 %, κατόπιν 27 %.

1 — Μετάφραση ἀπό τά γερμανικά.

Στίς ἀρχές Σεπτεμβρίου 1978 ὁ προσφεύγων ἐπανῆλθε στά καθήκοντά του στό Petten. Ἀφοῦ ἤδη κατά τή διάρκεια τοῦ ἔτους αὐτοῦ ὁ προσφεύγων εἶχε ἀρκετά ὑπομνήματα, πού ἐπέκριναν τόν τρόπο ἀσκήσεως τῶν καθηκόντων του, ὁ γενικός διευθυντής τοῦ Κοινοῦ Κέντρου Ἐρευνῶν κατάγγειλε μέ ἐπιστολή του τῆς 1ης Φεβρουαρίου 1979 τή σύμβαση ἐργασίας τοῦ προσφεύγοντος, ἡ λύση τῆς ὁποῖας ὁρίστηκε γιά τίς 15 Μαΐου 1979. Ἡ λύση τῆς συμβάσεως ἐπῆλθε στίς 15 Αὐγούστου 1979, ἐπειδή ἡ προθεσμία καταγγελίας ἄρχισε λόγω ἀσθενείας τοῦ προσφεύγοντος νά τρέχει ἀργότερα, σύμφωνα μέ τό ἄρθρο 47 παράγραφος 2 στοιχεῖο α τοῦ καθεστῶτος πού ἐφαρμόζεται ἐπί τοῦ λοιποῦ προσωπικοῦ.

Κατά τῆς καταγγελίας αὐτῆς ὁ προσφεύγων ὑπέβαλε ἔνσταση στίς 27 Ἀπριλίου 1979. Ἡ ἔνσταση αὐτή ἀπορρίφθηκε μέ ἀπόφαση τῆς 17ης Ὀκτωβρίου 1979, ἡ ὁποία κοινοποιήθηκε στόν προσφεύγοντα στίς 25 Ὀκτωβρίου 1979.

Μετά ἀπό αὐτά ὁ προσφεύγων προσέφυγε στίς 16 Ἰανουαρίου 1980 στό Δικαστήριο. Τά αἰτήματά του πρός τό Δικαστήριο, ὅπως διατυπώθηκαν τελικά στήν ἀπάντηση, ἔχουν ὡς ἑξῆς:

1. νά κηρυχθεῖ ἄκυρη ἡ καταγγελία πού περιέχεται στήν ἐπιστολή τοῦ γενικοῦ διευθυντῆ τοῦ Κοινοῦ Κέντρου Ἐρευνῶν τῆς 1ης Φεβρουαρίου 1979,

2. ὡς ἐπικουρικό αἴτημα:
νά ἀνασταλεῖ ἡ ἐκτέλεση τῆς ἀπολύσεως, μέχρις ὅτου τό Συμβούλιο τῶν ὑπουργῶν ἀποφανθεῖ ἐπί προτάσεως τῆς Ἐπιτροπῆς περί συμπληρώσεως τοῦ καθεστῶτος πού ἐφαρμόζεται ἐπί τοῦ λοιποῦ προσωπικοῦ (ὅσον ἀφορᾶ τήν προστασία τῶν ἀπολυόμενων ἐκτακτων ὑπαλλήλων ἔναντι τῶν κινδύνων τῆς ἀνεργίας, τῶν ἀσθενειῶν καί τῆς ἀναπηρίας) ἤ τουλάχιστον μέχρις ὅτου ἡ κάλυψη τοῦ προσφεύγοντος ἔναντι τῶν κινδύνων αὐτῶν ρυθμιστεῖ ἀπό τήν καθ' ἧς, πράγμα πού σημαίνει ὅτι ἡ σύμβαση τοῦ προσφεύγοντος ἀρχίζει πάλι νά ἰσχύει ἀπό τίς 15 Αὐγούστου 1979,

3. ὡς ἐπικουρικότερο αἴτημα:
νά καταδικαστεῖ ἡ καθ' ἧς νά λάβει ὅλα τά ἀναγκαῖα μέτρα, ὥστε ἡ κοινωνική προστασία τοῦ προσφεύγοντος μετά τή λήξη τῆς σχέσεως ἐργασίας του νά εἶναι ἴδια μέ τήν προστασία πού προβλέπεται γιά τούς ἔκτακτους ὑπαλλήλους στήν πρόταση τῆς καθ' ἧς περί τροποποιήσεως τοῦ καθεστῶτος πού ἐφαρμόζεται ἐπί τοῦ λοιποῦ προσωπικοῦ, ἤ τουλάχιστον νά καταδικαστεῖ ἡ καθ' ἧς νά λάβει τά ἀναγκαῖα μέτρα, ὥστε ἡ κοινωνική προστασία τοῦ προσφεύγοντος μετά τήν ἀνωτέρω ἡμερομηνία νά εἶναι ἴδια μέ τήν προστασία πού θά προβλέπεται στόν κανονισμό τοῦ Συμβουλίου πού θά ἐκδοθεῖ κατόπιν τῆς προτάσεως τῆς καθ' ἧς,

4. ὡς τελείως ἐπικουρικό αἴτημα·
νά ἀναγνωριστεῖ ὅτι ἡ προθεσμία καταγγελίας ἔναντι τοῦ προσφεύγοντος ἦταν δέκα μῆνες καί ἑπομένως νά καταδικαστεῖ ἡ καθ' ἧς νά καταβάλει στόν προσφεύγοντα ἀποζημίωση ἴση μέ τίς ἀποδοχές ἑξήμισι μηνῶν, καθώς καί τόκους ὑπερημερίας πρός 8 % τό χρόνο ἀπό τίς 15 Αὐγούστου 1979,

5. ὁπωσδήποτε πάντως:
νά ἀκυρωθεῖ ἡ ἀπόφαση περί ἀπορρίψεως τῆς ἐνστάσεως πού ὑπέβαλε ὁ προσφεύγων στίς 27 Ἀπριλίου 1979.

Ἡ Ἐπιτροπή ζητᾶ τήν ἀπόρριψη τῆς προσφυγῆς.

Ὡς πρός τούς ἰσχυρισμούς τῶν διαδίκων λαμβάνω θέση ὡς ἑξῆς:

1. Εἶναι ἀναμφισβήτητο ὅτι ἡ σύμβαση ἐργασίας τοῦ προσφεύγοντος καταγγέλθηκε, ἐπειδή ὁ προϊστάμενός του εἶχε καταλήξει στό συμπέρασμα ὅτι τά ἐπαγγελματικά προσόντα τοῦ προσφεύγοντος δέν ἐπαρκοῦσαν γιά τήν ἄσκηση τῶν καθηκόντων πού τοῦ εἶχαν ἀνατεθεῖ.

Ὁ προσφεύγων κατ' ἀρχάς θεωρεῖ τήν κρίση αὐτή ὡς ἐσφαλμένη. Ἐπειδή ἡ Ἐπιτροπή — πού εἶχε τό βάρος ἀποδείξεως σχετικά — δέν προσκόμισε τίς ἀνάλογες ἀποδείξεις, ἡ πράξη καταγγελίας εἶναι ἀνυπόστατη. Σέ καμιά περίπτωση δέν ἀρκεῖ τό κρίσιμο ὑπόμνημα πού συνέταξε ὁ προϊστάμενός του τόν Ἰανουάριο 1978 καί στό ὁποῖο προφανῶς δόθηκε ἰδιαίτερο βάρος. Ὁ ἴδιος ὁ προσφεύγων, σέ ἕνα ἀπαντητικό ὑπόμνημα τό Φεβρουάριο 1978, ἀνασκεύασε λεπτομερειακά τίς κατηγορίες πού τοῦ προσάπτονταν, χωρίς τό ὑπόμνημα αὐτό νά ἀπορριφθεῖ ποτέ. Ἐπιπλέον, τό ἀνωτέρω ὑπόμνημα καταρτίστηκε ἕνα χρόνο πρίν ἀπό τήν καταγγελία, ἐνῶ στή συνέχεια δόθηκε στόν προσφεύγοντα ἀκόμα μιά εὐκαιρία νά δείξει τίς ἱκανότητές του. Αὐτό συνάγεται ἀπό τήν τελευταία πρόταση τοῦ ὑπομνήματος, πού ἔχει ὡς ἑξῆς: «Par conséquent, je vous prie avec instance de prendre la division en main et de vous occuper d'une façon efficace des problèmes réels » («κατά συνέπεια, σᾶς παρακαλῶ θερμά νά ἀναλάβετε ἐνεργά τή διεύθυνση τοῦ τμήματος καί νά ἀσχοληθεῖτε ἀποτελεσματικά μέ τά πραγματικά προβλήματα»). Ἑπομένως δέν μπορεῖ νά γίνει ἐπίκληση τοῦ ὑπομνήματος αὐτοῦ γιά νά δικαιολογηθεῖ ἡ ἀπόλυση· ἀντίθετα ἔπρεπε νά ἀποδειχτεῖ ὅτι οἱ ὑπηρεσίες τοῦ προσφεύγοντος δέν ἦταν ἱκανοποιητικές οὔτε μεταγενέστερα. Ἀπό τήν ἄποψη αὐτή δέν ἀρκεῖ οὔτε τό ὑπόμνημα τῆς 5ης Ὀκτωβρίου 1978, ἀφοῦ δέν περιέχει περαιτέρω διευκρινήσεις. Ἐξάλλου, τότε ὁ προσφεύγων εἶχε γυρίσει ἀπό τίς ΗΠΑ μόλις πρίν ἀπό ἕνα μήνα, πού δέν μπορεῖ νά θεωρηθεῖ ὡς ἐπαρκής περίοδος δοκιμασίας. Τέλος ὁ προσφεύγων ἐπικρίνει τό ὑπόμνημα τοῦ Ἰανουαρίου 1978 καί ἀπό τήν ἄποψη τῆς συνέπειας. Ἄν καί τοῦ προσαπτόταν ἔλλειψη κύρους, δέν πρέπει νά παραβλεφθεῖ τό γεγονός ὅτι ὁ ἴδιος ὁ προϊστάμενός του εἶχε συμβάλει σημαντικά σ' αὐτό, ἀγνοώντας συχνά τόν προσφεύγοντα καί ἐρχόμενος σέ ἐπαφή ἀπευθείας μέ τούς ὑφισταμένους του. Ἄν ἀφ' ἑτέρου γίνεται λόγος στό ὑπόμνημα γιά ἔλλειψη διοικητικῶν ἱκανοτήτων τοῦ προσφεύγοντος, πρέπει νά τεθεῖ τό ἐρώτημα γιατί ἡ ἁρμόδια γιά τούς διορισμούς ἀρχή δέ φρόντισε — ὅπως θά ἀπαιτοῦσε τό καθῆκον ἀρωγῆς πού εἶχε — γιά τή συμμετοχή τοῦ προσφεύγοντος σέ ἀνάλογα τμήματα ἐπιμορφώσεως.

α) Πρίν ἀπό τήν ἐξέταση τοῦ ἀμφιλεγόμενου αὐτοῦ σημείου πρέπει νά ἀναφερθεῖ ἡ γενική διαπίστωση ὅτι γιά ὑπαλληλικές σχέσεις ὅπως ἡ προκειμένη προβλέπεται ρητά — τόσο στό καθεστώς πού ἐφαρμόζεται ἐπί τοῦ λοιποῦ προσωπικοῦ (ἄρθρο 47), ὅσο καί στίς ἴδιες τίς συνθῆκες — δικαίωμα καταγγελίας. Αὐτό θά μποροῦσε νά σημαίνει ὅτι ἡ καταγγελία θεωρεῖται ὁ συνήθης τρόπος λήξεως τῶν ὑπαλληλικῶν σχέσεων αὐτοῦ τοῦ εἴδους καί ὅτι γιά τήν καταγγελία ὄχι μόνο δέν μπορεῖ νά ἀπαιτηθεῖ καμιά αἰτιολόγηση — πράγμα πού ἔχει ἤδη διατυπωθεῖ στή νομολογία (ὑπόθεση 25/68, André Schertzer κατά Κοινοβουλίου, ἀπόφαση τῆς 18ης Ὀκτωβρίου 1977, Slg. 1977, σ. 1729) — ἀλλά καί ὅτι δέ χρειάζεται κανένας συγκεκριμένος λόγος.

Δέ νομίζω ὅμως ὅτι ἡ ἄποψη αὐτή μπορεῖ νά ὑποστηριχτεῖ. Ἐδῶ πρέπει κατ' ἀρχήν νά ληφθεῖ ὑπόψη ὅτι τό ὑπηρεσιακό καθεστώς γιά τίς μόνιμες θέσεις πού χρηματοδοτοῦνταν ἀπό πιστώσεις ἐρευνῶν καί ἐπενδύσεων ἀντικαταστάθηκε κατά μεγάλο μέρος ἀπό τό συμβατικό καθεστώς τοῦ ἄρθρου 2 στοιχεῖο δ τοῦ καθεστῶτος πού ἐφαρμόζεται ἐπί τοῦ λοιποῦ προσωπικοῦ. Πρέπει ἑπομένως νά ἀναγνωριστεῖ στίς ὑπαλληλικές σχέσεις αὐτές ὁρισμένη σταθερότητα, ἰδίως ἔναντι τῶν θέσεων στή διοίκηση, πού θίγονταν λιγότερο ἀπό τήν τροποποίηση τῶν προγραμμάτων ἐρευνῶν, καί ἡ λύση τους κατά συνέπεια νά θεωρηθεῖ ὡς ἐξαίρεση. Θεωρῶ ἐπίσης πειστικά καί ὅσα ἀνέπτυξε ὁ γενικός εἰσαγγελεύς Warner στίς προτάσεις του στήν ὑπόθεση 110/75 (John Mills κατά Εὐρωπαϊκῆς Τράπεζας Ἐπενδύσεων, Slg. 1976, σ. 971, 980) λαμβάνοντας ὑπόψη τά ἐθνικά δίκαια καί μιά σύσταση τῆς Διεθνοῦς Ὀργανώσεως Ἐργα-

σίας τῆς 5ης Ἰουνίου 1963 σχετικά μέ τό ζήτημα αὐτό. Σύμφωνα μέ αὐτά, ἰσχύει καί γιά τό κοινοτικό δίκαιο ὅτι σέ περίπτωση λύσεως ὑπαλληλικῆς σχέσεως, ἀκόμη καί ἄν πρόκειται γιά κανονική διαδικασία, πρέπει νά ἐξετάζεται μήπως πρόκειται γιά ἀδικαιολόγητη ἀπόλυση. Γιά ἀδικαιολόγητη ἀπόλυση τότε μόνο δέν μπορεῖ νά γίνει λόγος, ὅταν ὑπάρχουν βάσιμοι λόγοι καταγγελίας. Τέτοιοι λόγοι μποροῦν εἴτε νά ἀφοροῦν τίς ἱκανότητες ἤ τή συμπεριφορά τοῦ ὑπαλλήλου εἴτε νά ἀπορρέουν ἀπό τίς ἀνάγκες τῆς ὑπηρεσίας.

Τέτοιου εἴδους συλλογισμοί ἔχουν προφανῶς εἰσχωρήσει καί στή νομολογία. Ἀναφέρομαι σχετικά λιγότερο στήν ὑπόθεση 25/68 Schertzer (Slg. 1977, σ. 1729, 1743), στήν ὁποία ἐπρόκειτο γιά μιά περίπτωση προσλήψεως μέ καθήκοντα πολιτικῆς κυρίως φύσεως καί στήν ὁποία θά μποροῦσε νά εἰπωθεῖ ὡς πρός τή λύση τῆς ὑπαλληλικῆς σχέσεως, πού φαινόταν σαφῶς ἀπό πρίν ἀσταθής, ὅτι ὁ ἔκτακτος ὑπάλληλος, ἔχοντας ὑπόψη τά ἰδιαίτερα χαρακτηριστικά τῆς θέσεώς του, ἔπρεπε νά γνωρίζει τούς πολιτικούς παράγοντες καί κινδύνους. Ἀξιοπαρατήρητο ὅμως εἶναι ὅτι τό Δικαστήριο στήν ὑπόθεση 110/75 — John Mills κατά Εὐρωπαϊκῆς Τράπεζας Ἐπενδύσεων, ἀπόφαση τῆς 17ης Νοεμβρίου 1976 (Slg. 1976, σ. 1613, 1623 ἐπ.) — θεώρησε ὅτι ἔπρεπε νά ἐξετάσει τούς λόγους λύσεως τῆς ὑπαλληλικῆς σχέσεως τοῦ προσφεύγοντος πρός τήν Εὐρωπαϊκή Τράπεζα Ἐπενδύσεων, ὁπότε δέχτηκε ὅτι ἡ μείωση τοῦ προσωπικοῦ δικαιολογεῖται ἀπό τή μείωση τῆς ἐργασίας καί ὅτι εἶναι δυνατό νά ληφθοῦν ὑπόψη σχετικά τά προσόντα τῶν διαφόρων προσώπων πού ἀφορᾶ ἡ μείωση αὐτή καί ἡ συμπεριφορά τους στήν ὑπηρεσία. Ἄν καί ἡ ἄσκηση τοῦ δικαιώματος καταγγελίας δέ συνδέεται ρητά μέ τήν ὕπαρξη ἰδιαίτερων προϋποθέσεων, πάντως δέν ἀρκεῖ ὁ προϊστάμενος νά ἐπικαλεστεῖ ἁπλῶς γενικά τά συμφέροντα τῆς ὑπηρεσίας. Πρέπει μᾶλλον νά ἀποδειχτεῖ λεπτομερειακά καί συγκεκριμένα ὅτι ὑπάρχει οὐσιαστική καί εὔλογη αἰτία, ὅτι ὑπάρχουν δηλαδή «βάσιμοι» λόγοι πού συνηγοροῦν ὑπέρ τῆς λήξεως.

Ὁ προϊστάμενος πάντως σέ τέτοια περίπτωση ὑποχρεώνεται μόνο νά προβεῖ σέ *ἐπαγωγική ἔκθεση* τῶν λόγων τῆς καταγγελίας. Ἄν ὑπάρξει ἀμφισβήτηση τοῦ βάσιμου τῶν προβαλλόμενων λόγων, τό βάρος ἀποδείξεως δέν ἔχει ὁ προϊστάμενος, ἀλλά ὁ θιγόμενος ὑπάλληλος πού ἀμφισβητεῖ τή νομιμότητα τῆς καταγγελίας. Ἐπί τοῦ ζητήματος αὐτοῦ παραπέμπω στίς ἀποφάσεις στίς ὑποθέσεις 19 καί 65/63 (Satya Prakash κατά Ἐπιτροπῆς τῆς ΕΚΑΕ, ἀπόφαση τῆς 8ης Ἰουλίου 1965, Slg. 1965, σ. 718, 743) καί 29/70 (Antonio Marcato κατά Ἐπιτροπῆς, ἀπόφαση τῆς 17ης Μαρτίου 1971, Slg. 1971, σ. 243, 247). Σχετικά εἶναι ἐπίσης ἐνδιαφέρον τό ὅτι τό Δικαστήριο στήν ὑπόθεση 110/75 (Mills) δέν ἀκολούθησε τήν ἄποψη τοῦ γενικοῦ εἰσαγγελέως Warner ὅτι καί κατά τό κοινοτικό δίκαιο, ἀκριβῶς ὅπως ἰσχύει στίς διάφορες ἐθνικές ἔννομες τάξεις, ὁ ἐργοδότης (προϊστάμενος) ὀφείλει νά ἀποδείξει τήν ὕπαρξη τῶν λόγων καταγγελίας. Αὐτό πάντως δέν μπορεῖ νά ἔχει ὡς συνέπεια τήν παράλογη ἐπιβάρυνση τῶν ἐνδιαφερομένων. Ἐπειδή οἱ συμβατικές αὐτές σχέσεις διέπονται ἀπό τό δημόσιο δίκαιο (πρβλ. ἀπόφαση στήν ὑπόθεση 44/59, Rudolf Pieter Marie Fiddelaar κατά Ἐπιτροπῆς, ἀπόφαση τῆς 16ης Δεκεμβρίου 1960, Slg. 1960, σ. 1119, 1133), ὁ προϊστάμενος ἔχει ὁπωσδήποτε τήν ὑποχρέωση — πράγμα πού ἀμβλύνει κατά πολύ τήν αὐστηρότητα τῆς ἀνωτέρω ἀρχῆς — νά συμβάλει στή διαλεύκανση τῶν ἀμφισβητούμενων πραγματικῶν περιστατικῶν. Ἐπιπλέον σέ τέτοιες περιπτώσεις εἶναι δυνατό κατά τή διάρκεια τῆς διαδικασίας νά γίνει ἀναδρομή στήν ἀρχή ἐκείνη, σύμφωνα μέ τήν ὁποία τό Δικαστήριο μπορεῖ, ἐφ' ὅσον παραστεῖ ἀνάγκη, νά διατάξει αὐτεπαγγέλτως τήν παροχή ὁρισμένων ἀποδείξεων.

6) Πρέπει κατ' ἀρχήν ἐπίσης νά τονιστεῖ ὅτι, ἐπειδή στήν προκειμένη περίπτωση ὁ κύριος λόγος γιά τή λήξη τῆς ὑπαλληλικῆς σχέσεως ἦταν ἡ ἀκαταλληλότητα τοῦ προσφεύγοντος γιά τή θέση πού κατεῖχε, αὐτός εἶναι ἕνας τομέας στόν ὁποῖο οἱ δυνατότητες δικαστικοῦ ἐλέγχου εἶναι περιορισμένες, ἀφοῦ μιά ἀξιολόγηση τοῦ εἴδους αὐτοῦ περιλαμβάνει ἀναγκαστικά σύνθετες ἀξιολογικές κρίσεις.

Ὑπενθυμίζω σχετικά τήν ἀπόφαση στίς ὑποθέσεις 19 καί 65/63 (Satya Prakash, Slg. 1965, σ. 718, 741), στήν ὁποία τονίστηκε ὅτι τό Δικαστήριο δέν μπορεῖ, ἄν πρόκειται γιά ἐκτενεῖς ἀξιολογικές κρίσεις, νά ἀντικαταστήσει τήν ἀξιολόγηση τῆς διοικήσεως μέ τή δική του καί ὅτι τό μόνο πού πρέπει νά ἐξεταστεῖ εἶναι ἄν τά γεγονότα πού λήφθηκαν ὑπόψη ἀνταποκρίνονται στήν πραγματικότητα καί συμβιβάζονται λογικά μέ τήν τελική ἀξιολογική κρίση. Παρόμοιες διαπιστώσεις ἀνευρίσκονται καί στίς ἀποφάσεις στίς ὑποθέσεις 35/62 καί 16/63 (André Leroy κατά Ἀνωτάτης Ἀρχῆς τῆς ΕΚΑΧ, ἀπόφαση τῆς 5ης Δεκεμβρίου 1963, Slg. 1963, σ. 429, 445) καί 27 καί 30/64 (Fulvio Fonzi κατά Ἐπιτροπῆς τῆς ΕΚΑΕ, ἀπόφαση τῆς 8ης Ἰουλίου 1965, Slg. 1965, σ. 652, 676). Ἐνδιαφέρον παρουσιάζει σχετικά καί ἡ ἀπόφαση στήν ὑπόθεση 29/70 (Antonio Marcato κατά Ἐπιτροπῆς, ἀπόφαση τῆς 17ης Μαρτίου 1971, Slg. 1971, σ. 243, 247), στήν ὁποία ὅμως τονίστηκε ὅτι, σέ περίπτωση ἀξιολογήσεως τῆς ἐπαγγελματικῆς καταλληλότητας ὑπαλλήλου, κατά τή διάρκεια τῆς δίκης εἶναι δυνατό νά γίνει ἐπίκληση μόνο προφανῶν πραγματικῶν πλανῶν. Ἀνάλογο εἶναι καί τό περιεχόμενο τῆς ἀποφάσεως στήν ὑπόθεσή 122/75 (Berthold Küster κατά Κοινοβουλίου, ἀπόφαση τῆς 25ης Νοεμβρίου 1976, Slg. 1976, σ. 1685, 1692), σύμφωνα μέ τό ὁποῖο τό μόνο πού μπορεῖ νά ἐξεταστεῖ, σέ περίπτωση ἐλέγχου ἀπό τό Δικαστήριο ἐκθέσεων ἀξιολογήσεως, εἶναι ἄν ὑπάρχουν προφανεῖς πλάνες ἤ κατάχρηση τῆς ἐξουσίας ἀξιολογήσεως.

γ) Μέ βάση τίς ἀνωτέρω ἀρχές πρέπει νά ἀναγνωριστοῦν τά ἑξῆς ὡς πρός τό κύρος τῆς καταγγελίας στήν προκειμένη περίπτωση:

αα) Ἰδιαίτερο βάρος προφανῶς ἔχει τό ὑπόμνημα τοῦ προϊσταμένου τοῦ προσφεύγοντος τοῦ Ἰανουαρίου 1978, ἐπειδή περιέχει πολύ λεπτομερεῖς κατηγορίες. Στό ὑπόμνημα αὐτό ὁ προσφεύγων κατηγοροῦνταν ὅτι δέν εἶχε ἐπαρκή προσόντα γιά τή διεύθυνση τοῦ τμήματος πού τοῦ εἶχε ἀνατεθεῖ, προϋπόθεση τῆς ὁποίας εἶναι ἡ γνώση τῶν προβλημάτων τοῦ τμήματος, ἡ σχετική συζήτηση μέ τούς προϊσταμένους τῶν διαφόρων ὁμάδων καί ἡ παροχή ὁδηγιῶν γιά τήν ἐπίλυσή τους. Ἀντίθετα, σχεδόν ὅλες οἱ ὑποθέσεις τοῦ τμήματος ὑποδομή ἀναγκαστικά ὑποβάλλονταν στό διευθυντή τοῦ Κέντρου Ἐρευνῶν. Ἐπιπλέον, ὁ προσφεύγων κατηγοροῦνταν ὅτι εἶχε ἀσχοληθεῖ κυρίως μέ ὑποθέσεις δευτερεύουσας σημασίας καί εἶχε παραμελήσει ὁρισμένες σημαντικές, ὅπως τίς σχετικές μέ τόν προϋπολογισμό καί τά οἰκονομικά, καθώς καί τά προβλήματα τῶν σχέσεων μέ τό ὁλλανδικό κέντρο ἀτομικῶν ἐρευνῶν καί τά προβλήματα τῆς προστασίας τῆς ὑγείας.

Ὅσον ἀφορᾶ τίς κατηγορίες αὐτές, δέν εἶναι δυνατό βεβαίως νά θεωρηθεῖ ὅτι ἀνασκευάστηκαν ἀπό τό γεγονός καί μόνο ὅτι στό ὑπόμνημα — ἀπάντηση τοῦ προσφεύγοντος τῆς 8ης Φεβρουαρίου 1978 δέν ὑπῆρξε ἄμεση καί ἐμπεριστατωμένη ἀντίδραση. Αὐτό ἐξηγεῖται εὐκολα ἀπό τήν παράκληση πού ἐξέφρασε ὁ προσφεύγων στό ὑπόμνημα αὐτό «de ne plus rien faire qui puisse encore m'accabler davantage» («νά μήν κάνετε τίποτε ἄλλο πού θά μποροῦσε νά μέ ἐπιβαρύνει ἀκόμη περισσότερο»). Τήν παράκληση αὐτή σεβάστηκε ὁ προϊστάμενος τοῦ προσφεύγοντος — ὅπως προκύπτει ἀπό ἕνα ὑπόμνημα τῆς 28ης Φεβρουαρίου 1978 — καί ἐπιφυλάχθηκε νά ἐπανέλθει στό θέμα.

Κατά τή γνώμη μου, ἀπό τό ὑπόμνημα τοῦ προσφεύγοντος τῆς 8ης Φεβρουαρίου 1978, στό ὁποῖο προσπαθεῖ νά ἀποδείξει ὅτι ἡ δραστηριότητά του εἶχε καλύψει διάφορους

σημαντικούς τομεῖς, συνάγεται ἐπίσης ὅτι τουλάχιστον ὁρισμένες ἀπό τίς κατηγορίες πού περιέχονταν στό ὑπόμνημα τοῦ Ἰανουαρίου δέν ἦταν ἀδικαιολόγητες. Ἀναφέρομαι σχετικά στούς ἰσχυρισμούς πού δίνουν τήν ἐντύπωση ὅτι ὁ προσφεύγων εἶχε, στόν τομέα τῆς προστασίας τῆς ὑγείας καί τοῦ ἀντιδραστήρα ὑψηλῆς ροῆς, ἐπαφεθεῖ ὑπερβολικά στήν πρωτοβουλία ἑνός ὑφισταμένου του. Ἀναφέρομαι ἐπίσης — ὅσον ἀφορᾶ τίς σχέσεις μέ τό ὁλλανδικό κέντρο ἀτομικῶν ἐρευνῶν (ECN) — στή δήλωση τοῦ προσφεύγοντος ὅτι δέν εἶχε μπορέσει νά ἀναλάβει τό θέμα, γιατί κανείς δέν τόν εἶχε παρουσιάσει στήν ἁρμόδια ἐπιτροπή ἐπαφῶν, πράγμα πού δείχνει μιά συμπεριφορά ἀπό μέρους του πού ὁπωσδήποτε δέν εἶναι ἡ πρέπουσα γιά ὑπάλληλο τοῦ βαθμοῦ του καί πού προκαλεῖ τήν ὑποψία ὅτι ἡ ἀποχή του ὀφειλόταν στήν ἔλλειψη τῶν ἀναγκαίων εἰδικῶν γνώσεων οἰκονομικοῦ δικαίου. Τέλος ὁ προσφεύγων δέν ἀμφισβητεῖ χωρίς περιστροφές τήν ἔλλειψη κύρους πού τοῦ προσάπτεται, ἀλλά ἰσχυρίζεται σχετικά ὅτι ὁ προϊστάμενός του ὑπέσκαψε τό κύρος του, ἐπειδή ἐρχόταν σέ ἐπαφή ἀπευθείας μέ τούς ὑφισταμένους τοῦ προσφεύγοντος. Σχετικά ὅμως ὁ προσφεύγων δέν μπόρεσε νά ἀποδείξει ὅτι τόν παρέκαμπτε *συστηματικά*. Ἀκόμη καί ἄν ὅμως κάτι τέτοιο συνέβη μερικές φορές καί κατακρίθηκε ἐνδεχομένως ἀπό τόν ἴδιο τό γενικό διευθυντή τοῦ Κέντρου Ἐρευνῶν (πράγμα πού ὅμως ἐπίσης δέν ἀποδείχτηκε), αὐτό ἐξηγεῖται, ἄν ληφθεῖ ὑπόψη ὁ ἀναμφισβήτητος φόρτος ἐργασίας τοῦ προϊσταμένου τοῦ προσφεύγοντος, ὁ ὁποῖος γι' αὐτό ἀκριβῶς τό λόγο ἀπέδιδε μεγάλη σημασία στήν ταχεία πλήρωση τῆς θέσεως τοῦ προσφεύγοντος, ἀπό τό ὅτι τέτοιες ἐπεμβάσεις ἦταν ἀπαραίτητες, πράγμα πού ὁδηγεῖ στό συμπέρασμα ὅτι ἡ πρωτοβουλία καί τό κύρος τοῦ προσφεύγοντος ἦταν ἀνεπαρκή.

Ἐνδιαφέρον ἐξάλλου παρουσιάζουν στό πλαίσιο αὐτό καί τά ὑπομνήματα τῆς 6ης Σεπτεμβρίου καί τῆς 13ης Ὀκτωβρίου 1978 τῶν προηγούμενων προϊσταμένων τοῦ προσφεύγοντος στήν Ispra. Ἀπό αὐτά συνάγεται — πράγμα πού συνηγορεῖ καί ὑπέρ τῆς ὀρθότητας τῶν σπουδαιότερων κατηγοριῶν πού περιέχονται στό ὑπόμνημα τοῦ Ἰανουαρίου 1978 — ὅτι ὁ προσφεύγων κατηγορήθηκε καί κατά τή διάρκεια τῆς ἀπασχολήσεώς του στήν Ispra γιά μειωμένη κριτική ἱκανότητα, καθώς καί γιά ἔλλειψη ὀργανωτικοῦ πνεύματος καί κύρους. Ἀπό αὐτά εἶχαν ἀνακύψει δυσκολίες στή συνεργασία μέ τούς ὑφισταμένους του. Γιά τό λόγο αὐτό παρατάθηκε ἡ περίοδος δοκιμασίας τοῦ προσφεύγοντος καί τελικά πρόβαλε ἡ ἀνάγκη νά βρεθεῖ ἄλλος τομέας δραστηριότητας γι' αὐτόν — δηλαδή ὁ τομέας στό Petten, ὅπου θά τοῦ δινόταν μιά νέα εὐκαιρία.

66) Ἄν καί ὁ προσφεύγων ὑποστηρίζει ὅτι τό ὑπόμνημα τοῦ Ἰανουαρίου 1978 πρέπει νά μή ληφθεῖ στήν προκειμένη περίπτωση ὑπόψη λόγω τῆς τελευταίας προτάσεως, ἡ ὁποία ἔχει ἤδη ἀναφερθεῖ καί σύμφωνα μέ τήν ὁποία ἔπρεπε νά δοθεῖ στόν προσφεύγοντα ἀκόμα μιά εὐκαιρία, ἤ ὅτι ἔπρεπε τουλάχιστον νά ἀποδειχτεῖ ὅτι οἱ ὑπηρεσίες πού εἶχε παράσχει μετά τήν ἐπιστροφή του ἀπό τίς ΗΠΑ τό φθινόπωρο τοῦ 1978 δέν ἦταν ἱκανοποιητικές, ἐν τούτοις δέ νομίζω ὅτι εἶναι δυνατό νά συμφωνήσουμε μέ τήν ἄποψή του.

Ὀρθά ἡ Ἐπιτροπή ἐξέθεσε σχετικά, παραπέμποντας στή νομολογία περί ἀπολύσεως ὑπαλλήλων λόγω ἐπαγγελματικῆς ἀνεπάρκειας (ὑπόθεση 101/79, Franco Vecchioli κατά Ἐπιτροπῆς, ἀπόφαση τῆς 21ης Ὀκτωβρίου 1980), ὅτι γιά μέτρα τέτοιας φύσεως σημασία ἔχει ἡ ἀξιολόγηση *ὁλόκληρης* τῆς σταδιοδρομίας. Δέν πρέπει ἐπίσης νά παραβλεφθεῖ τό γεγονός ὅτι ἡ ἀνωτέρω πρόταση ἐξέφραζε ἁπλῶς μιά προτροπή τοῦ ἄμεσου προϊσταμένου τοῦ προσφεύγοντος καί ὅτι ἡ ἀπόφαση περί τῆς παρατάσεως τῆς ὑπαλληλικῆς σχέσεως τοῦ προσφεύγοντος ἀνῆκε στό γενικό διευθυντή τοῦ Κέντρου

Ἐρευνῶν ὡς τήν ἁρμόδια γιά τούς διορισμούς ἀρχή.

Δέν εἶναι ἄλλωστε λιγότερο ἀποφασιστικό τό ὅτι μεταξύ τῆς ἐπιστροφῆς τοῦ προσφεύγοντος ἀπό τίς ΗΠΑ τό Σεπτέμβριο 1978 καί τῆς ἀπολύσεώς του ἀπό τήν Ἐπιτροπή παρῆλθε ἀρκετός χρόνος. Ὅμως καί γι' αὐτή τήν περίοδο ἡ ἀξιολόγηση ἦταν ἀρνητική, ἐνῶ ὁ προσφεύγων δέν μπόρεσε νά ἀποδείξει ὅτι ἦταν προφανῶς πλανημένη. Δέν ἀναφέρομαι σχετικά στό ὑπόμνημα τοῦ προσφεύγοντος τοῦ Αὐγούστου 1978, στό ὁποῖο — ἤδη πρίν νά ἀναλάβει πάλι ὑπηρεσία ὁ προσφεύγων στό Petten, ἐπομένως καί πρίν νά ἀρχίσει ἡ τελευταία δοκιμαστική περίοδος — ἐπαναλαμβάνονταν μέ ἄλλα λόγια οἱ διαπιστώσεις πού περιεῖχε τό ὑπόμνημα τοῦ Ἰανουαρίου 1978 καί στό ὁποῖο τονιζόταν ὅτι ἦταν ἀδύνατο γιά τούς προϊσταμένους τῶν ὁμάδων στό Petten νά συνεργαστοῦν μέ τόν προσφεύγοντα. Ἄλλωστε καί στά ὑπομνήματα τῆς 5ης Ὀκτωβρίου καί τῆς 13ης Νοεμβρίου 1978, τῆς καταρτίσεως τῶν ὁποίων εἶχαν προηγηθεῖ συνομιλίες μέ τόν προσφεύγοντα, γίνεται λόγος γιά ἔλλειψη κύρους, ὀργανωτικοῦ πνεύματος καί πρωτοβουλίας τοῦ προσφεύγοντος. Ἐνδιαφέρον ἐδῶ μποροῦν ἐπίσης νά παρουσιάζουν καί μερικές ἀπό τίς παρατηρήσεις τοῦ προσφεύγοντος. Αὐτό ἰσχύει γιά παράδειγμα γιά τό ὑπόμνημά του τῆς 16ης Νοεμβρίου 1978, στό ὁποῖο ὁ ἴδιος πρότεινε νά χρησιμοποιηθεῖ ἀλλοιῶς, ἐπειδή ἦταν ἰδιαίτερα προικισμένος γιά τήν κατάρτιση ἐκθέσεων, καί νά τοῦ ἀνατεθοῦν καθήκοντα συμβούλου καί καθήκοντα μελετῶν, πράγμα πού δείχνει — ὅπως καί οἱ πολυάριθμες δημοσιεύσεις τοῦ προσφεύγοντος — περισσότερο θεωρητική κατάρτιση. Πρέπει ἐπίσης νά ληφθεῖ ὑπόψη τό ὑπόμνημα τῆς 24ης Νοεμβρίου 1976 τοῦ προσφεύγοντος πρός τό γενικό διευθυντή τοῦ Κέντρου Ἐρευνῶν, στό ὁποῖο ὁ προσφεύγων, μετά ἀπό τή διαπίστωση ὅτι οἱ ἀναλύσεις καί οἱ ἀξιολογήσεις τοῦ ἴδιου καί τοῦ παραλήπτη τοῦ ὑπομνήματος, ὅσον ἀφορᾶ τήν κατάσταση τοῦ προσφεύγοντος, διέφεραν, τελικά ἐξέφραζε τήν ἐλπίδα ὅτι ὁ γενικός διευθυντής τοῦ Κέντρου Ἐρευνῶν θά σεβόταν τή θέση τοῦ προσφεύγοντος. Αὐτό ὅμως προδίδει ὁρισμένη ἔλλειψη εὐκαμψίας, πού δέν μπορεῖ παρά νά κατακριθεῖ, καί μιά ἐκπληκτική ἔλλειψη κατανοήσεως ἀπό μέρους τοῦ προσφεύγοντος. Τέλος χαρακτηριστικό στήν ἀλληλουχία αὐτή εἶναι καί τό ὑπόμνημα τοῦ προσφεύγοντος τῆς 5ης Ἰανουαρίου 1979, στό ὁποῖο ζητοῦσε τήν τοποθέτησή του σέ ἄλλη θέση μέ τό αἰτιολογικό ὅτι εἶχε χάσει τήν ἐμπιστοσύνη τοῦ διευθυντῆ του καί ὅτι τοῦ ἦταν ἀδύνατο νά συνεχίσει νά ἀσκεῖ τά καθήκοντά του σ' ἕνα τέτοιο κλίμα δυσπιστίας.

γγ) Ἐφ' ὅσον λοιπόν δύσκολα μπορεῖ νά εἰπωθεῖ ὅτι ὁ προσφεύγων πέτυχε νά ἀνασκευάσει τήν ἀρνητική κρίση τοῦ προϊσταμένου του ὡς πρός τίς ἐπαγγελματικές του ἱκανότητες καί ὅτι μπόρεσε ἐπομένως νά ἀποδείξει τήν ἔλλειψη βάσιμων λόγων γιά τή λήξη τῆς ὑπαλληλικῆς σχέσεώς του, δέν ἀπομένουν καί πολλά νά εἰπωθοῦν ὡς πρός τό τελευταῖο σημεῖο τῆς κριτικῆς του — ἔλλειψη συνέπειας στούς ἰσχυρισμούς τοῦ προϊσταμένου του.

Μετά ἀπό ὅσα ἔχουμε πληροφορηθεῖ σχετικά, δέν μπορεῖ νά θεωρηθεῖ ὅτι ὁ προϊστάμενός του ὑπέσκαψε, παρακάμπτοντάς τον συστηματικά καί ἐρχόμενος σέ ἐπαφή μέ τούς ὑφισταμένους του, τό κύρος του, ὅπως ἰσχυρίζεται ὁ προσφεύγων. Ὅταν ὅμως ὁ προσφεύγων ἐπικρίνει τήν Ἐπιτροπή, ἐπειδή παρέλειψε ἐσφαλμένα νά φροντίσει γιά τή συμμετοχή του σέ κατάλληλα τμήματα ἐπιμορφώσεως μέ θέμα «διοίκηση ἐπιχειρήσεων», μέ τόν τρόπο αὐτό — ἀφοῦ μάλιστα τοῦ προσάπτονται καί ἄλλες ἐλλείψεις — δέν παρουσιάζεται καμιά ἱκανοποιητική κατάσταση. Ἐκτός αὐτοῦ συμφωνῶ πλήρως μέ τήν Ἐπιτροπή ὅτι, ἀφοῦ προσλάμβανε κάποιον γιά ὑψηλή θέση μετά ἀπό διαδικασία ἐπιλογῆς καί ἀφοῦ μάλιστα ἐπρόκειτο γιά τόν πρώην διευθυντή προσωπικοῦ μιᾶς σημαντικῆς ἐπιχειρήσεως, δικαιοῦνταν νά θεωρήσει ὅτι

τό πρόσωπο αὐτό διέθετε τά ἀναγκαῖα διοικητικά προσόντα. Ἀντίθετα, δέν ἦταν ὑποχρεωμένη νά φροντίσει ἡ ἴδια γιά τήν ἀνάπτυξή τους καί νά ἀντιμετωπίσει τή λύση τῆς ὑπαλληλικῆς σχέσεως μόνο μετά ἀπό τήν ἀποτυχία τῶν ἀνάλογων προσπαθειῶν.

δ) Ἡ καταγγελία δέν μπορεῖ ἑπομένως νά ἀκυρωθεῖ μέ τό αἰτιολογικό ὅτι δέν ὑπῆρχαν βάσιμοι λόγοι πού θά μποροῦσαν νά ληφθοῦν ὑπόψη πρός τό συμφέρον τῆς ὑπηρεσίας.

2. Ὁ προσφεύγων ἰσχυρίζεται ἐπίσης — χωρίς βέβαια νά τό ἐπαναλάβει στό δεύτερο ὑπόμνημά του — ὅτι θά ἔπρεπε, ἀφοῦ ἡ ὑπαλληλική σχέση λύθηκε λόγω ἐπαγγελματικῆς ἀνεπάρκειας, νά ληφθεῖ ὑπόψη τό ἄρθρο 51 τοῦ κανονισμοῦ ὑπηρεσιακῆς καταστάσεως, τό ὁποῖο ὁρίζει ὅτι οἱ λόγοι τῆς λύσεως πρέπει νά γνωστοποιοῦνται καί νά δίνεται ἡ εὐκαιρία ὑποβολῆς ὁποιασδήποτε παρατηρήσεως. Ἐκτός αὐτοῦ ἡ ἀπόφαση περί καταγγελίας ἔπρεπε νά ἐκδοθεῖ σύμφωνα μέ τήν πειθαρχική διαδικασία πού καθορίζεται στό παράρτημα IX τοῦ κανονισμοῦ ὑπηρεσιακῆς καταστάσεως, συγκεκριμένα μέ παρέμβαση τοῦ πειθαρχικοῦ συμβουλίου. Αὐτό τουλάχιστον θά ἔπρεπε νά εἶχε γίνει, ἐπειδή τό ὑπηρεσιακό καθεστώς τοῦ ἄρθρου 2 στοιχεῖο δ τοῦ καθεστῶτος πού ἐφαρμόζεται ἐπί τοῦ λοιποῦ προσωπικοῦ ἀντικατέστησε καθεστώς πού ρυθμιζόταν ἀπό τόν κανονισμό ὑπηρεσιακῆς καταστάσεως καί ἐπειδή οἱ ἔκτακτοι αὐτοί ὑπάλληλοι ἀσκοῦν κατά μεγάλο μέρος — αὐτό ἰσχύει τουλάχιστον γιά τόν προσφεύγοντα — τά ἴδια καθήκοντα, ὅπως καί οἱ μόνιμοι ὑπάλληλοι τῆς Κοινότητας, γιά ἀόριστο χρόνο.

Εἶμαι ἐν τούτοις τῆς γνώμης, ὅπως καί ἡ Ἐπιτροπή, ὅτι δέν μποροῦμε νά συμφωνήσουμε μέ τόν προσφεύγοντα οὔτε καί στό σημεῖο αὐτό καί ὅτι ἡ διαδικασία τῆς καταγγελίας δέν μπορεῖ νά κηρυχτεῖ ἐλαττωματική οὔτε ἐν ὄψει τῶν διατάξεων αὐτῶν.

Ὁπωσδήποτε εἶναι ἀδιανόητη ἡ *ἄμεση* ἐφαρμογή τῶν ἀνωτέρω διατάξεων, πού σαφῶς προορίζονται — ὅπως δείχνει καί τό γράμμα τους — γιά τούς *μόνιμους ὑπαλλήλους*. Τό ἄρθρο 11 τοῦ καθεστῶτος πού ἐφαρμόζεται ἐπί τοῦ λοιποῦ προσωπικοῦ παραπέμπει μέν, σέ ὁρισμένα θέματα, στόν κανονισμό ὑπηρεσιακῆς καταστάσεως τῶν ὑπαλλήλων. Τό ἄρθρο ὅμως 51 τοῦ κανονισμοῦ ὑπηρεσιακῆς καταστάσεως δέν ἀναφέρεται ἐδῶ, ὅπως δέν παραπέμπει καί τό ἄρθρο 49 τοῦ καθεστῶτος τοῦ λοιποῦ προσωπικοῦ — σέ περίπτωση καταγγελίας γιά πειθαρχικούς λόγους — στή διαδικασία τοῦ παραρτήματος IX τοῦ κανονισμοῦ ὑπηρεσιακῆς καταστάσεως.

Ἐξάλλου δέν μπορεῖ νά ἐξεταστεῖ οὔτε ἡ περίπτωση *ἀνάλογης* ἐφαρμογῆς — κατ' ἐπίκληση τῆς ἀρχῆς τῆς ἴσης μεταχειρίσεως. Πράγματι, δέν ἔχει σημασία ἄν ὁρισμένοι ἔκτακτοι ἤ ἐπικουρικοί ὑπάλληλοι ἀσκοῦν παρόμοια καθήκοντα μέ μόνιμους ὑπαλλήλους. Τό κριτήριο ἔγκειται μᾶλλον στή σταθερότητα τῆς ὑπαλληλικῆς σχέσεως, πού ἰσχύει μόνο γιά τούς μόνιμους ὑπαλλήλους καί ὄχι γιά τό λοιπό προσωπικό· ἡ διαφορετική αὐτή κατάσταση ἐπιτρέπει τή διαφορετική μεταχείριση κατά τή λήξη τῶν ὑπαλληλικῶν σχέσεων.

Ὅσον ἀφορᾶ ὅμως τήν προκειμένη περίπτωση τό ζήτημα καί μόνο ἄν ἔγιναν σεβαστά τά *δικαιώματα τοῦ προσφεύγοντος πρός ὑπεράσπιση*, δηλαδή ἄν τηρήθηκε μιά ἀρχή πού ἔχει, σύμφωνα μέ τή νομολογία, τουλάχιστον ὅταν πρόκειται γιά βαριά προσβολή ἀτομικῶν συμφερόντων, γενική ἰσχύ, καί ἐδῶ δύσκολα ἀνευρίσκονται σημεῖα πού νά δίνουν λαβή σέ κριτική. Ἤδη ἀπό τό τέλος 1977 — ἀρχές τοῦ 1978 ἐπιστήθηκε ἡ προσοχή τοῦ προσφεύγοντος στό μή ἱκανοποιητικό ἐπίπεδο τῆς ἀποδόσεώς του (πρβλ. ἰδίως τό ὑπόμνημα τοῦ Ἰανουαρίου 1978 πού ἐξετάσαμε ἤδη λεπτομερειακά) καί τοῦ ἀπευθύνθηκαν ἐπίσης ἀργότερα κατά τή διάρκεια τοῦ 1978 τά κρίσιμα ὑπομνήματα τῆς 5ης Ὀκτωβρίου καί τῆς 13ης Νοεμβρίου. Ἐπιπλέον ὁ προσφεύγων εἶχε τήν εὐκαιρία νά ἐκθέσει τήν ἄποψή του κατά τή διάρ-

κεια πολλῶν συνομιλιῶν μέ τούς προϊσταμένους του, ἀλλά καί σέ πολλά γραπτά ὑπομνήματα, γιά τά ὁποῖα ἔγινε ἤδη λόγος. Εἶναι σαφές ἐπομένως ὅτι ἐνημερώθηκε ἀρκετά γιά τήν ἀνεπάρκεια πού τοῦ προσαπτόταν, ὅτι μπόρεσε νά ὑπερασπίσει τίς ἀπόψεις του καί ὅτι ἐπομένως ἡ διαδικασία πού προηγήθηκε ἀπό τήν καταγγελία ἐξελίχτηκε κανονικά.

3. Στόν τρίτο λόγο τῆς προσφυγῆς του, ὁ προσφεύγων ἐπικαλεῖται τέλος ὁρισμένες γενικές ἀρχές, ὅπως τήν ἀρχή τῆς ὑποχρεώσεως ἀρωγῆς, τῆς ἐπιείκειας καί τῆς κοινωνικῆς ἀσφαλίσεως, καί κάνει λόγο γιά ὑπηρεσιακό πταῖσμα τῆς Ἐπιτροπῆς, καθώς καί γιά κατάχρηση τοῦ δικαιώματος καταγγελίας.

Ὁ προσφεύγων πιστεύει — ἡ ἰδέα αὐτή ἔχει ἐμφανιστεῖ ἤδη καί σέ ἄλλο πλαίσιο — ὅτι ἡ λήξη τῆς ὑπαλληλικῆς σχέσεως λόγω ὑποτιθέμενης ἐλλείψεως διοικητικῶν ἱκανοτήτων πρέπει νά θεωρηθεῖ ἀπαράδεκτη, ἐπειδή ἡ Ἐπιτροπή, παραβαίνοντας τήν ὑποχρέωση ἀρωγῆς πού εἶχε, παρέλειψε νά ἐγγράψει τόν προσφεύγοντα σέ ἕνα εἰδικό τμῆμα «διοικήσεως ἐπιχειρήσεων». Ἐν πάση περιπτώσει ἡ προθεσμία καταγγελίας ὑπολογίστηκε πολύ σύντομη, ἀφοῦ ἀντιστοιχοῦσε μέ τήν ἐλάχιστη προθεσμία πού προβλέπεται στό ἄρθρο 47 τοῦ καθεστῶτος γιά τό λοιπό προσωπικό. Τέλος ἡ καταγγελία μποροῦσε νά ἀσκηθεῖ μόνο μετά τή θέσπιση κάποιας ρυθμίσεως καί γιά τήν Κοινότητα πού νά ἐξασφαλίζει, μετά τή λήξη τῆς ὑπαλληλικῆς σχέσεως, προστασία ἔναντι τῶν κινδύνων τῆς ἀνεργίας, τῶν ἀσθενειῶν καί τῆς ἀναπηρίας. Ἡ Ἐπιτροπή πάντως ὄφειλε νά λάβει, στή συγκεκριμένη περίπτωση τοῦ προσφεύγοντος, μέτρα γιά νά τόν προστατεύσει ἀπό τούς ἀνωτέρω κινδύνους.

α) Σύμφωνα μέ ὅσα ἔχω ἤδη ἐκθέσει σέ ἄλλη περίσταση, εἶναι σαφές ὅτι δέν εἶναι δυνατό νά γίνει δεκτή ἡ ἄποψη τοῦ προσφεύγοντος στό πρῶτο σημεῖο. Κατά συνέπεια, δέ χρειάζεται λεπτομερειακή ἐξέταση τοῦ ζητήματος μέχρι ποῦ φτάνει ἡ ἀρχή τῆς ὑποχρεώσεως ἀρωγῆς, τῆς ὁποίας ἐπίκληση γίνεται ἐδῶ καί ἡ ὁποία ἰσχύει σύμφωνα μέ τό ἄρθρο 24 τοῦ κανονισμοῦ ὑπηρεσιακῆς καταστάσεως καί ἐφαρμόζεται ἐπίσης, σύμφωνα μέ τό ἄρθρο 11 τοῦ καθεστῶτος γιά τό λοιπό προσωπικό, καί στό πλαίσιο τῶν ὑπαλληλικῶν σχέσεων πού ρυθμίζονται ἀπό τό τελευταῖο αὐτό. Ἀκόμα ὅμως καί ἄν γινόταν δεκτό ὅτι ἀπό τήν ἀρχή αὐτή ἀπορρέει ἡ ὑποχρέωση τοῦ ἐργοδότη νά προωθήσει τήν ἐπαγγελματική ἐπιμόρφωση, ἔχει σημασία ὅτι στήν περίπτωση τοῦ προσφεύγοντος δέ θά ἐπρόκειτο γιά ἁπλή ἐπιμόρφωση, ἀλλά γιά τή δημιουργία ἐξαρχῆς τῶν προϋποθέσεων τῆς ἀσκήσεως ὁρισμένων καθηκόντων πού ἔπρεπε νά ἀναλάβει λόγω τῆς θέσεώς του. Δέν μπορεῖ ὅμως νά ἀνάγεται στίς ὑποχρεώσεις τοῦ ἐργοδότη ἡ φροντίδα γιά τήν ἐξαρχῆς δημιουργία τῶν βασικῶν προϋποθέσεων τῆς ἐκτελέσεως τῆς συμβάσεως ἐργασίας. Δικαιοῦται ἀντίθετα ὁ ἐργοδότης νά θεωρήσει ὡς δεδομένο ὅτι τό πρόσωπο πού ὑποβάλλει τήν ὑποψηφιότητά του γιά ὁρισμένη θέση καί χαρακτηρίζεται κατάλληλο μετά ἀπό μιά πρώτη ἐξέταση ἔχει βασικά τίς ἀναγκαῖες ἱκανότητες καί δέ χρειάζεται νά τίς ἀποκτήσει μέ ἰδιαίτερη ἐπιμόρφωση. Ἐξάλλου στόν προσφεύγοντα δέν προσαπτόταν μόνο ἔλλειψη διοικητικῶν ἱκανοτήτων, ἀλλά καί ἄλλα εἴδη ἀνεπάρκειας. Κατά συνέπεια, ἡ ἴδια ἡ συμμετοχή σέ τμήματα «διοικήσεως ἐπιχειρήσεων» δέ θά ἀποτελοῦσε ὁπωσδήποτε ἐγγύηση ὅτι ὁ προσφεύγων θά ἐκπλήρωνε ἱκανοποιητικά τίς ὑποχρεώσεις του ἔναντι τῆς ὑπηρεσίας.

Δέν μπορεῖ ἐπομένως ὁπωσδήποτε νά γίνει λόγος γιά καταχρηστική ἄσκηση τοῦ δικαιώματος καταγγελίας λόγω παραβάσεως τῆς ὑποχρεώσεως ἀρωγῆς.

β) Ὡς πρός τόν ὑπολογισμό τῆς προθεσμίας καταγγελίας, τό ἄρθρο 47 τοῦ

καθεστῶτος πού ἐφαρμόζεται ἐπί τοῦ λοιποῦ προσωπικοῦ ὁρίζει ὅτι ἡ ὑπαλληλική σχέση σέ περίπτωση συμβάσεως ἀορίστου χρόνου — ὅπως στήν περίπτωσή μας — λύεται μετά τή λήξη τῆς προθεσμίας πού καθορίζεται ἀπό τή σύμβαση. Ἡ προθεσμία αὐτή δέν μπορεῖ, γιά τούς ὑπαλλήλους πού ἀναφέρονται στό ἄρθρο 2 στοιχεῖο δ, νά εἶναι μικρότερη ἀπό ἕνα μήνα γιά κάθε πλῆρες ἔτος ὑπηρεσίας καί δέν μπορεῖ νά εἶναι μικρότερη ἀπό τρεῖς μῆνες καί μεγαλύτερη ἀπό δέκα μῆνες. Ἀπόλυτα σύμφωνη μέ τά ἀνωτέρω εἶναι ἡ διατύπωση τοῦ ἄρθρου 5 δεύτερη παράγραφος τῆς συμβάσεως πού συνάφθηκε μέ τόν προσφεύγοντα στίς 26 Μαΐου 1977: «Le délai de préavis est fixé à un mois par année de service accomplie avec un minimum de trois mois et un maximum de dix mois» («Ἡ προθεσμία καταγγελίας ὁρίζεται σέ ἕνα μήνα γιά κάθε πλῆρες ἔτος ὑπηρεσίας, μέ κατώτατο ὅριο τούς τρεῖς μῆνες καί ἀνώτατο τούς δέκα»).

Ἀπό τά ἀνωτέρω γίνεται σαφές ὅτι ἡ προθεσμία καταγγελίας ἀποτελεῖ μέγεθος ἐπακριβῶς καθορισμένο. Ἄν καί στή ρήτρα τῆς συμβάσεως γίνεται λόγος — κατ' ἀπομίμηση τοῦ ἄρθρου 47 τοῦ καθεστῶτος γιά τό λοιπό προσωπικό — γιά ἐλάχιστη καί μέγιστη προθεσμία, αὐτό ἔχει τήν ἔννοια τῆς ὁριοθετήσεως τῆς προθεσμίας καταγγελίας, γιά τήν περίπτωση πού θά ἐμφανιζόταν κατά τόν ὑπολογισμό τοῦ χρόνου ὑπηρεσίας προθεσμία καταγγελίας μικρότερη ἀπό τρεῖς μῆνες ἤ μεγαλύτερη ἀπό δέκα μῆνες. Σέ καμιά περίπωση δέν πρέπει νά θεωρηθεῖ ὅτι δημιουργεῖται ἕνα πλαίσιο διακριτικῆς εὐχέρειας, τό ὁποῖο θά ἐπέτρεπε τή λήψη ὑπόψη τῶν ἰδιαίτερων στοιχείων τῆς περιπτώσεως.

Ἐπειδή ὅμως στήν προκειμένη ὑπόθεση εἶναι ἀναμφισβήτητο ὅτι ὁ ὑπολογισμός τῆς προθεσμίας ἦταν ὀρθός βάσει τῆς ἀνωτέρω ρήτρας τῆς συμβάσεως καί ἐπειδή ὁ προσφεύγων δέν μπόρεσε ἐπίσης νά ἀποδείξει — παραπέμποντας πχ. σέ κριτήρια ἐθνικοῦ δικαίου — ὅτι ὁ ὑπολογισμός αὐτός μπορεῖ κατ' ἀρχήν νά ἀμφισβητηθεῖ — ἡ ἀναφορά του στήν ἀπόφαση στήν ὑπόθεση 12/66, Alfred Willame κατά Ἐπιτροπῆς τῆς ΕΚΑΕ, ἀπόφαση τῆς 22ας Ἰουνίου 1967, Slg. 1967, σ. 204, 202, προφανῶς δέν ἔχει καμιά χρησιμότητα — ἄρα δέν ὑπάρχει λόγος νά γίνει δεκτό τό ἐπικουρικό αἴτημά του καί νά ἀναγνωριστεῖ ὅτι ἔπρεπε νά εἶχε τηρηθεῖ δεκάμηνη προθεσμία καταγγελίας.

γ) Ἀντίθετα, περισσότερα προβλήματα παρουσιάζει τό τρίτο σημεῖο, πού ἀφορᾶ τήν κοινωνική ἀσφάλιση (ἀσφάλιση κατά ἀσθενειῶν καί ἀναπηρίας, ἀσφάλιση κατά ἀνεργίας) τοῦ — προφανῶς μέχρι σήμερα ἄνεργου — προσφεύγοντος μετά ἀπό τή λύση τῆς ὑπαλληλικῆς σχέσεώς του πρός τήν Ἐπιτροπή.

Κατά τήν ἄποψη τοῦ προσφεύγοντος, πρέπει νά μή ληφθοῦν ὑπόψη στό πλαίσιο αὐτό ἡ ἀποζημίωση πού ἔλαβε σύμφωνα μέ τό ἄρθρο 73 τοῦ κανονισμοῦ ὑπηρεσιακῆς καταστάσεως λόγω τῆς μόνιμης μερικῆς ἀναπηρίας πού τοῦ προκάλεσε ἡ ἐπίθεση πού ὑπέστη στίς ΗΠΑ, καθώς καί ἐπίδομα ἀποχωρήσεως πού τοῦ καταβλήθηκε σύμφωνα μέ τό ἄρθρο 39 παράγραφος 2 τοῦ καθεστῶτος γιά τό λοιπό προσωπικό. Τά ἐπιδόματα πράγματι αὐτά, τά ὁποῖα χρησιμοποιεῖ ἡ Ἐπιτροπή γιά νά στηρίξει τούς ἰσχυρισμούς της, προφανῶς δέν ἀποτελοῦν ἀντιστάθμισμα γιά τήν ἔλλειψη κοινωνικῆς ἀσφαλίσεως. Ἐξάλλου, ἡ ρύθμιση τοῦ ἄρθρου 28 παράγραφος 4 τοῦ καθεστῶτος γιά τό λοιπό προσωπικό πρέπει νά θεωρηθεῖ ὡς τελείως ἀνεπαρκής, ἀφοῦ κάνει λόγο μόνο γιά παροχές ἀπό ἀσφάλιση κατά ἀσθενειῶν ἐπί ἑξήντα, κατ' ἀνώτατο ὅριο, ἡμέρες μετά τή λήξη τῆς συμβάσεώς του. Χαρακτηριστικό εἶναι πάντως ὅτι ἡ Ἐπιτροπή ὑπέβαλε τόν Ἰούνιο 1979 προτάσεις στό Συμβούλιο γιά τήν τροποποίηση τοῦ καθεστῶτος γιά τό λοιπό προσωπικό, μέ σκοπό τή βελτίωση τῆς κοινωνικῆς ἀσφαλίσεως (πρβλ. ABl. C 191 τῆς 30ῆς Ἰουλίου 1979, σ. 9 ἐπ.), σύμφωνα μέ τίς ὁποῖες πρέπει νά προστεθοῦν στό καθεστώς γιά τό λοιπό προσωπικό τά ἑξῆς δύο ἄρθρα:

«Ἄρθρο 28α:

Ὁ πρώην ἔκτακτος ὑπάλληλος, ὁ ὁποῖος μετά τή λήξη τῆς συμβάσεώς του συγκεντρώνει τίς προϋποθέσεις χορηγήσεως τοῦ ἐπιδόματος ἀνεργίας ἤ θά τίς συγκέντρωνε, ἄν δέν ἦταν ἀνίκανος πρός ἐργασία, καλύπτεται ἔναντι τῶν κινδύνων ἀσθένειας καί τῆς μητρότητας σύμφωνα μέ τό ὑποχρεωτικό σύστημα κοινωνικῆς ἀσφαλίσεως τῆς χώρας τῆς Κοινότητας, στήν ὁποία ἀποκτᾶ τήν κατοικία του. Οἱ παροχές πού ἐξασφαλίζονται εἶναι οἱ ἀκόλουθες:

— οἱ ἀποζημιώσεις πού προβλέπει αὐτό τό σύστημα ἀσφαλίσεως σέ περίπτωση ἀνικανότητας πρός ἐργασία,

— οἱ λοιπές παροχές πού προβλέπει αὐτό τό σύστημα ἀσφαλίσεως σέ περίπτωση ἀσθένειας ἤ μητρότητας.

Ἄν ὁ πρώην ἔκτακτος ὑπάλληλος δικαιοῦται τίς παροχές πού προβλέπονται στή δεύτερη περίπτωση τῆς προηγούμενης παραγράφου, οἱ παροχές αὐτές χορηγοῦνται καί στά συντηρούμενα πρόσωπα.

Οἱ μέθοδοι ἐλέγχου, καταβολῆς καί ἐπιστροφῆς εἶναι ἀνάλογες μέ τίς μεθόδους πού καθορίζονται στό ἄρθρο 286 ἐδάφιο 2.»

«Ἄρθρο 286:

Γιά τήν κάλυψη τοῦ κινδύνου ἀνεργίας, ὁ πρώην ἔκτακτος ὑπάλληλος δικαιοῦται τίς παροχές τοῦ ὑποχρεωτικοῦ συστήματος ἀσφαλίσεως ἔναντι ἀνεργίας στή χώρα τῆς Κοινότητας, στήν ὁποία ἀποκτᾶ τήν κατοικία του.

Ὑπόκειται στίς μεθόδους ἐλέγχου καί πληρωμῆς τοῦ συστήματος ἀσφαλίσεως αὐτοῦ, στό ὁποῖο τό ὄργανο καταβάλλει τό ποσό τῶν παροχῶν πού χορηγήθηκαν στόν ἐνδιαφερόμενο.»

Πρέπει κατ' ἀρχήν ἐδῶ νά ἀναγνωρίσουμε ὅτι ὅσα ἐκθέτει ὁ προσφεύγων σχετικά μέ τήν ἀποζημίωση τοῦ ἄρθρου 73 τοῦ κανονισμοῦ ὑπηρεσιακῆς καταστάσεως καί μέ τήν οὐσία τοῦ ἐπιδόματος ἀποχωρήσεως εἶναι ὀρθά. Κατά τά λοιπά πρέπει νά διακρίνουμε τά ἀκόλουθα σημεῖα:

αα) Ἄν ἔχω καταλάβει σωστά, ἡ βασική θέση τοῦ προσφεύγοντος εἶναι ὅτι τό δικαίωμα καταγγελίας δέν μπορεῖ νά ἀσκηθεῖ ἤ τουλάχιστον ὅτι προσωρινά δέν ἐπέρχονται τά ἀποτελέσματα τῆς καταγγελίας, ἐφ' ὅσον λείπει ἡ κατάλληλη ρύθμιση γιά τήν κοινωνική ἀσφάλιση τοῦ λοιποῦ προσωπικοῦ τῶν Κοινοτήτων μετά ἀπό τήν ἀποχώρησή τους ἀπό τήν ὑπηρεσία.

Ἡ ἄποψη αὐτή ὅμως μοῦ φαίνεται γιά πολλούς λόγους ἀμφισβητήσιμη.

Μέ τή γενίκευση πού κάνει, ἡ ἀνωτέρω ἄποψη προχωρεῖ ὁπωσδήποτε ὑπερβολικά. Θά ἦταν δυνατό ἔτσι νά ματαιωθεῖ ἡ λύση ὑπαλληλικῶν σχέσεων καί σέ περιπτώσεις στίς ὁποῖες δέν ἐμφανίζονται καθόλου προβλήματα κοινωνικῆς ἀσφαλίσεως, ὅπως τά βλέπει ὁ προσφεύγων, ἐπειδή ὁ ἐνδιαφερόμενος μπορεῖ νά προσληφθεῖ ἀμέσως ἀλλοῦ. Ὁπωσδήποτε θά ἦταν ἀπαράδεκτο νά ἐξαρτηθεῖ ἡ ἄσκηση ἑνός δικαιώματος, πού προβλέπεται τόσο ἀπό τό νόμο, ὅσο καί ἀπό τή σύμβαση, ἀπό τό ἄν καί τό πότε ὁ θιγόμενος ὑπάλληλος θά βρεῖ νέα θέση μέ κατάλληλη κοινωνική ἀσφάλιση.

Ἐξάλλου, ὁ προσφεύγων δέν μπόρεσε νά ἀποδείξει τήν ὀρθότητα τῆς ἀπόψεώς του. Πράγματι οἱ ἀναφορές του στίς πολύ γενικές ἀρχές τῆς ἐπιείκειας, τῆς ὑποχρεώσεως ἀρωγῆς καί τῆς κοινωνικῆς ἀσφαλίσεως πολύ λίγο ἀρκοῦν. Σημασία ἐπίσης ἔχει τό γεγονός ὅτι οἱ ὑπαλληλικές σχέσεις, στίς ὁποῖες ἀναφέρεται ἡ ἀνωτέρω ἄποψη, βασίζονται σέ ἕνα καθεστώς πού δέν προβλέπει τέτοια σύνδεση τοῦ δικαιώματος καταγγελίας μέ τήν κοινωνική ἀσφάλιση. Ὅποιος δέχεται τή σχέση αὐτή, τό κάνει ἐν γνώσει τοῦ γεγονότος αὐτοῦ — πού ὁ προσφεύγων θεωρεῖ ὡς παράλειψη — καί ἐπομένως δύσκολα μπορεῖ νά ὑποστηριχτεῖ ὅτι εἶναι παραδεκτή ἡ ἐπίκληση τῆς «παραλείψεως» αὐτῆς μέ σκοπό νά ἀποκλειστεῖ ἡ δυνατότητα λύσεως μιᾶς τέτοιας συμβατικῆς σχέσεως.

66) Ἐπιπλέον, θεωρῶ ὅτι εἶναι ἀδιανόητη ἡ ἀπαίτηση νά τελοῦν ὑπό αἵρεση τά ἀποτελέσματα τῆς καταγγελίας, μέχρις ὅτου φροντίσει ἡ καθ' ἧς γιά τήν κάλυψη ἔναντι τῶν κινδύνων πού ἀναφέρει ὁ προσφεύγων, ἤ ἡ ἀπαίτηση νά καταδικαστεῖ ἡ καθ' ἧς νά λάβει μέτρα ἀνάλογα μέ αὐτά πού προβλέπονται στήν πρότασή της περί κανονισμοῦ.

Κατ' ἀρχήν πρέπει νά σημειωθεῖ ὅτι ἡ Ἐπιτροπή δέν ἔχει τή δυνατότητα νά φροντίσει γιά μιά τέτοια κάλυψη. Χρειάζεται σχετικά μιά νομοθετική βάση, πού δέν ὑπάρχει ἀκόμα καί πού ἡ ἴδια δέν μπορεῖ νά δημιουργήσει, ἀφοῦ γιά τή θέσπισή της ἁρμόδιο εἶναι τό Συμβούλιο. Εἶναι ἄλλο θέμα ἄν μπορεῖ νά καταλογιστεῖ σχετικά στήν Ἐπιτροπή ὑπηρεσιακό πταῖσμα, ἐπειδή δέν ἔκανε πρόταση, παρόμοια μέ αὐτή πού ὑπέβαλε τώρα, νωρίτερα ἤδη, καί συγκεκριμένα ὅταν θεσπίστηκε τό καθεστώς τοῦ ἄρθρου 2 στοιχεῖο δ τοῦ καθεστῶτος γιά τό λοιπό προσωπικό. *Αὐτό* πάντως θά μποροῦσε νά ἔχει ὡς συνέπεια ὄχι βέβαια τήν ἀναστολή τῶν ἀποτελεσμάτων μιᾶς καταγγελίας πού ἔγινε τό 1979, ἀλλά τό πολύ-πολύ τή χορήγηση ὁρισμένης ἀποζημιώσεως, ἐνῶ θά διατηροῦνταν τά ἀποτελέσματα τῆς καταγγελίας.

Εἶναι ἐξάλλου προφανές, κατά τή γνώμη μου, ὅτι δέν εἶναι δυνατό νά καταδικαστεῖ ἡ καθ' ἧς νά λάβει τά μέτρα πού προβλέπει ἡ πρότασή της περί κανονισμοῦ. Μιά πρόταση γιά τήν ὁποία δέν εἶναι βέβαιο ὅτι θά γίνει δεκτή μέ τή μορφή αὐτή ἀποτελεῖ ἀκόμα νομική διάταξη καί δέν μπορεῖ νά ἀποτελέσει τή βάση γιά ὁποιεσδήποτε παροχές. Ἄν καί ὁ προσφεύγων, ἐκκαλούμενος ὑπηρεσιακό πταῖσμα τῆς Ἐπιτροπῆς, ζητᾶ νά ἐπέλθει ἡ νομική αὐτή συνέπεια κατά κάποιο τρόπο ὡς φυσική ἀποκατάσταση, πρέπει ἐν τούτοις νά ὁμολογήσει ὅτι δέν ἀπέδειξε ἀρκετά σαφῶς ὅτι ἡ κοινωνική ἀσφάλιση, πού ὁ ἴδιος θεωρεῖ ἀναγκαία, μετά ἀπό τή λήξη ὑπαλληλικῶν σχέσεων πού διέπονται ἀπό τό κοινοτικό δίκαιο πρέπει νά ἔχει τήν ἴδια ἀκριβῶς μορφή μέ αὐτή πού περιέχεται στήν πρόταση περί κανονισμοῦ τῆς Ἐπιτροπῆς.

γγ) Ὁμοίως δέν μπορεῖ νά γίνει δεκτό τό ἐπικουρικό αἴτημα, πού ἀναφέρεται στήν ἀπάντηση, νά καταδικαστεῖ δηλαδή ἡ Ἐπιτροπή νά φροντίσει ὥστε νά ἔχει ὁ προσφεύγων ἤδη ἀπό τή λήξη τῶν ὑπαλληλικῆς σχέσεώς του τήν κοινωνική προστασία πού θά προβλέπεται κάποτε σέ κάποιο μελλοντικό κανονισμό τοῦ Συμβουλίου — ἀνεξάρτητα ἀπό τό ζήτημα ἄν μιά τέτοια συμπλήρωση τῆς προσφυγῆς μέ τήν ἀπάντηση φαίνεται παραδεκτή.

Ἤδη ἀνακύπτουν ἀμφιβολίες ἄν μιά τέτοια καταδίκη «ὑπό ὅρους», ἐν ὄψει διατάξεων πού ἴσως ἐκδοθοῦν μελλοντικά, ἡ ὁποία δέ θά ἐπέτρεπε ἐκτέλεση ἐπί τοῦ παρόντος, εἶναι καθόλου δυνατή. Ἐν πάση περιπτώσει ὅμως δέν ὑπάρχει ἔννομο συμφέρουν γιά τήν καταδίκη αὐτή. Διότι ἄν κάποτε θεσπιστεῖ μιά ρύθμιση σάν αὐτή πού ἔχει κατά νοῦ ὁ προσφεύγων καί ἄν συγκεντρώνει πράγματι τίς προϋποθέσεις πού θά προβλέπονται γιά τή χορήγηση τῶν παροχῶν, πρέπει χωρίς ἄλλο νά γίνει δεκτό ὅτι θά τοῦ χορηγηθοῦν, χωρίς νά ὑποχρεωθεῖ τό Δικαστήριο νά παροτρύνει σχετικά ἤδη ἀπό τώρα τά ἁρμόδια γιά τήν ἐφαρμογή της κοινοτικά ὄργανα.

δδ) Κατά συνέπεια τό μόνο πού μένει ἀκόμη νά ἐξεταστεῖ εἶναι τό ζήτημα πού ἄλλωστε ἔχει ἤδη ἀναφερθεῖ, ἄν πρέπει νά καταλογιστεῖ ὑπηρεσιακό πταῖσμα στήν Ἐπιτροπή γιά τό λόγο ὅτι δέν εἶχε φροντίσει νωρίτερα γιά τή συμπλήρωση τοῦ καθεστῶτος γιά τό λοιπό προσωπικό κατά τήν ἔννοια τῆς προτάσεώς της τοῦ Ἰουνίου 1979 καί ἄν μπορεῖ γιά τό λόγο αὐτό νά χορηγηθεῖ στόν προσφεύγοντα ἀποζημίωση, χάρη στήν ὁποία οὐσιαστικά θά περιέλθει στή θέση πού θά ὁρισκόταν ἄν εἶχε θεσπιστεῖ ἔγκαιρα ἡ ἀπαραίτητη, σύμφωνα μέ ἀρχές ἀναγκαστικοῦ χαρακτήρα, κοινωνική προστασία μετά ἀπό τή λήξη τῶν συμβατικῶν ὑπαλληλικῶν σχέσεων.

Ἀπό τήν ἄποψη αὐτή, εἶναι βασικό νά ἀναγνωριστεῖ ὅτι ἡ καταδίκη αὐτή θά ἦταν δυνατή καί χωρίς ρητό αἴτημα ad hoc. Κατ' ἀρχήν δηλαδή μπορεῖ νά θεωρηθεῖ ὅτι σχετικό αἴτημα περιέχεται σιωπηρά ἤδη στά αἰτήματα πού διατυπώθηκαν ρητά. Ἐπιπλέον πρέπει νά ὑπενθυμιστεῖ ὅτι τό Δικαστήριο ἐπανειλημμένα τόνισε καί ἐφάρμοσε τήν ἀρχή ὅτι σέ περιπτώσεις διαφορῶν περιουσιακοῦ χαρακτήρα, στίς ὁποῖες ἀπονέμεται στό Δικαστήριο ἐξουσία ἀπεριόριστου ἐλέγχου τῆς διακριτικῆς εὐχέρειας τῶν ὀργάνων, μπορεῖ νά χορηγηθεῖ ἀποζημίωση καί αὐτεπαγγέλτως. Παραπέμπω σχετικά πχ. στήν ἀπόφαση στήν ὑπόθεση 23/69 (Anneliese Fiehn κατά Ἐπιτροπῆς, ἀπόφαση τῆς 9ης Ἰουλίου 1970, Slg. 1970, σ. 547, 560) ἤ στήν ἀπόφαση στήν ὑπόθεση 24/79 (Dominique Noëlle Oberthur κατά Ἐπιτροπῆς, ἀπόφαση τῆς 5ης Ἰουνίου 1980).

Ὅσον ἀφορᾶ τό κεντρικό πρόβλημα πού μᾶς ἐνδιαφέρει ἐδῶ — τό ζήτημα δηλαδή ἄν ὁρισμένη κοινωνική προστασία μετά ἀπό τή λήξη μή σταθερῶν ὑπαλληλικῶν σχέσεων, σάν αὐτή πού ἔχει κατά νοῦ ὁ προσφεύγων, πρέπει νά θεωρηθεῖ ὡς ἀπαραίτητος ὅρος — τά σχετικά ἐπιχειρήματα τοῦ προσφεύγοντος δέ φαίνεται οὔτε νά βοηθοῦν οὔτε νά πείθουν ἰδιαίτερα. Αὐτό ἰσχύει γιά τήν ἀναφορά του στή γενικότατη ἀρχή τῆς ἐπιείκειας, γιά τήν ὁποία δέν ἀποδείχτηκε ὅτι παίζει κανένα ρόλο, εἰδικά στόν τομέα πού μᾶς ἀπασχολεῖ ἐδῶ. Τό ἴδιο ἰσχύει καί γιά τή γενική ἀρχή τῆς ὑποχρεώσεως ἀρωγῆς, ἡ ὁποία, ἀκόμη καί ἄν προχωρήσουμε πέρα ἀπό τή διατύπωση τοῦ ἄρθρου 24 τοῦ κανονισμοῦ ὑπηρεσιακῆς καταστάσεως, δέν ἔχει ποτέ μέχρι τώρα στό κοινοτικό δίκαιο συνδεθεῖ μέ τόσο ἐκτεταμένες συνέπειες στόν τομέα τῆς κοινωνικῆς ἀσφαλίσεως, οὔτε ἀποδείχτηκε — ὅσον ἀφορᾶ τό ἐθνικό δίκαιο — τέτοια ἑρμηνεία. Τό ἴδιο ἰσχύει ἐπίσης καί γιά τήν ἀρχή τῆς κοινωνικῆς ἀσφαλίσεως, ὡς πρός τήν ὁποία ὁ προσφεύγων περιορίστηκε νά ἐπικαλεστεῖ τό γεγονός ὅτι σ' ὅλα τά Κράτη μέλη ὑπάρχει κοινωνική ἀσφάλιση καί ὅτι σκοπός τῆς Κοινότητας εἶναι νά φροντίζει γιά τήν κοινωνική πρόοδο καί τήν κοινωνική προστασία, ἐνῶ θά περίμενε κανείς ὅτι θά ἀποδείκνυε — μέ μιά ἐμπεριστατωμένη συγκριτική παρουσίαση τῶν δικαίων — ὅτι μιά κάποια κοινωνική προστασία μετά ἀπό τή λήξη μή σταθερῶν ἐργασιακῶν σχέσεων ἀποτελεῖ γενική ἀρχή τῶν ἐννόμων τάξεων τῶν Κρατῶν μελῶν ἤ τουλάχιστον τῶν πιό προοδευτικῶν ἀπό αὐτές.

Ἄν ὅμως αὐτό δέ ληφθεῖ ὑπόψη καί προσπαθήσουμε νά σχηματίσουμε οἱ ἴδιοι μιά εἰκόνα γιά τό ζήτημα αὐτό, θά διαπιστώσουμε κατ' ἀρχήν ὅτι στό ἐργατικό δίκαιο τῶν Κρατῶν μελῶν δέν ἀνευρίσκεται ἡ ἀρχή ὅτι ὁ ἐργοδότης ὀφείλει νά φροντίζει γιά τήν προστασία ἔναντι ἀσθενειῶν καί ἀναπηρίας καί πέρα ἀπό τή διάρκεια τῆς σχέσεως ἐργασίας. Αὐτό ἀποτελεῖ γενικά θέμα τοῦ ἐργαζόμενου, ἐκτός ἀπό τίς περιπτώσεις στίς ὁποῖες ἐπεμβαίνει ἡ ἀσφάλιση ἔναντι ἀνεργίας ἤ ἡ κοινωνική ἀρωγή.

Ἐν τούτοις, κάτι ἄλλο φαίνεται νά ἰσχύει γιά τήν ἀσφάλιση ἔναντι τοῦ κινδύνου τῆς ἀνεργίας. Κατ' ἀρχήν μέν δέν ὑπάρχει καμιά γενική ἀρχή στίς ἐθνικές ἔννομες τάξεις, σύμφωνα μέ τήν ὁποία πρέπει νά ἀσφαλίζεται κατ' αὐτό τόν τρόπο ὅποιος ζητᾶ ἐργασία καί ὅτι πρέπει νά ἐνισχύεται σέ περίπτωση ἀποτυχίας τῶν προσπαθειῶν του. Οἱ ἔννομες τάξεις ὅλων τῶν Κρατῶν μελῶν ὅμως προβλέπουν — σύμφωνα μέ τόν εὐρωπαϊκό κώδικα κοινωνικῆς ἀσφαλίσεως τῆς 16ης Ἀπριλίου 1964 — ὅτι οἱ μισθωτοί ἐργαζόμενοι ἀσφαλίζονται κατ' αὐτό τόν τρόπο καί ὅτι σέ περίπτωση λήξεως τῆς ἐργασιακῆς σχέσεώς τους ἀπολαύουν ὑπό ὁρισμένες προϋποθέσεις προστασίας, πού τούς ἐξασφαλίζει ἕνα ἱκανοποιητικό εἰσόδημα γιά ὁρισμένο διάστημα. Αὐτό ἰσχύει ἄλλωστε καί γιά τούς ἀπασχολούμενους στίς δημόσιες ὑπηρεσίες,

ἐφ' ὅσον δέν ὑπάρχει σταθερότητα στήν ἐργασιακή σχέση. Γι' αὐτούς ἰσχύει στά Κράτη μέλη τῆς Κοινότητας ἐν μέρει τό γενικό σύστημα ἀσφαλίσεως ἔναντι τῆς ἀνεργίας ἤ τμήματά του ἤ πάντως κάποιο σύστημα πού ἔχει διαμορφωθεῖ ἀναλόγως.

Ἀπό τά ἀνωτέρω ὁδηγούμαστε ἀναγκαστικά στήν πρόβλεψη ἀνάλογου συστήματος γιά τό λοιπό προσωπικό τῶν Κοινοτήτων, καθ' ὅσον δέν ὑπάρχει διάρκεια στίς ἐργασιακές τους σχέσεις καί καθ' ὅσον μάλιστα τά ἐθνικά συστήματα — ἄν ἐξαιρεθεῖ ἡ καθαρά *κοινωνική ἀρωγή*, ἡ ὁποία δέ μᾶς ἐνδιαφέρει ἐδῶ, γιατί δέν ἔχει τήν ἴδια ἀξία — λόγω τῶν ἰδιαίτερων προϋποθέσεων πού ἰσχύουν σχετικά (ἀπασχόληση σέ δημόσια θέση γιά ὁρισμένο χρονικό διάστημα, καταβολή εἰσφορῶν γιά τήν κοινωνική ἀσφάλιση ἤ ἰδιαίτερα γιά τήν ἀσφάλιση κατά τῆς ἀνεργίας) δέν καλύπτουν συνήθως τήν ἀνεργία τῶν πρώην ἔκτακτων ἤ ἐπικουρικῶν ὑπαλλήλων τῶν Κοινοτήτων. Τό γεγονός ὅτι δέν ὑπάρχει τέτοια προστασία γιά τούς ἔκτακτους ἤ ἐπικουρικούς ὑπαλλήλους τῶν Κοινοτήτων δέν μπορεῖ κατά τή γνώμη μου νά χαρακτηριστεῖ παρά μόνο ὡς ἀπαράδεκτο κενό. Ἡ κάλυψη τοῦ κενοῦ αὐτοῦ θά ἔπρεπε νά εἶχε γίνει τουλάχιστον ἀπό τό 1976, ὅταν οἱ συμβατικές ὑπαλληλικές σχέσεις ἐπεκτάθηκαν σημαντικά καί σέ τομεῖς, ὅπου δέν εἶναι προφανής ἡ ἀναγκαιότητα αὐτή — ὅπως στή διοίκηση. Ἄν εἶχε ἀναληφθεῖ κάτι τέτοιο ἐγκαίρως, θά εἶχε ὁπωσδήποτε καταστεῖ δυνατό νά βρεθεῖ, παρ' ὅλες τίς τεχνικές δυσκολίες, γιά τίς ὁποῖες ἔγινε λόγος στήν προφορική διαδικασία, μιά ἱκανοποιητική ρύθμιση. Τό ὅτι δέν ἔγινε μπορεῖ νά χαρακτηριστεῖ, ἐν ὄψει μάλιστα τοῦ ἐπιπέδου τοῦ κοινωνικοῦ δικαίου πού ἰσχύει σήμερα σέ ὅλα τά Κράτη μέλη, μόνο ὡς βαριά παράλειψη καί ἑπομένως ὡς ὑπηρεσιακό πταῖσμα τῶν ἁρμόδιων κοινοτικῶν ὀργάνων. Ἀπό τά ἀνωτέρω ἀπορρέουν τώρα οἱ ἀναγκαῖες συνέπειες, μέ τή μορφή τῆς χορηγήσεως τῶν κατάλληλων ἀποζημιώσεων, κατά τή ρύθμιση τῶν συγκεκριμένων περιπτώσεων πού παρουσιάζονται.

Ὅσον ἀφορᾶ τόν ὑπολογισμό της στήν προκειμένη περίπτωση — ὅπως ἀκούσαμε, ὁ προσφεύγων εἶναι ἀκόμα ἄνεργος καί δέν εἶχε, σύμφωνα μέ τό βελγικό δίκαιο πού ἰσχύει στήν περίπτωσή του, τή δυνατότητα τῆς *προαιρετικῆς* ἀσφαλίσεως ἔναντι τοῦ κινδύνου τῆς ἀνεργίας — τό Δικαστήριο ἔχει ὁπωσδήποτε ὁρισμένη εὐχέρεια ἐκτιμήσεως, ἡ ὁποία μπορεῖ νά στηριχτεῖ, ἄν γίνει δεκτό ὅτι μιά κοινοτική ρύθμιση θά ἐμπνεόταν ἀπό τίς γενικές ἀρχές τοῦ ἐθνικοῦ δικαίου, σέ ὁρισμένα κριτήρια πού πρέπει νά συναχθοῦν ἀπό τίς ἀρχές αὐτές.

Εἶναι ἐπίσης σημαντικό ἀπό τήν ἄποψη αὐτή ὅτι ἡ χορήγηση τῶν παροχῶν ἐξαρτᾶται ἀπό ὁρισμένη διάρκεια τῆς ἐργασιακῆς σχέσεως ἤ ἀπό ὁρισμένη περίοδο ἀσφαλίσεως κατά τῆς ἀνεργίας. Τά χρονικά διαστήματα ὅμως πού πρέπει νά ληφθοῦν ἐδῶ ὑπόψη — κυμαίνονται ὡς πρός τόν ἐλάχιστο χρόνο ἐργασίας μέν ἀπό 75 μέχρι 600 ἡμέρες, ὡς πρός τό χρόνο κοινωνικῆς ἀσφαλίσεως δέ μεταξύ 26 ἑβδομάδων καί δύο ἐτῶν — ἐπιτρέπουν χωρίς ἄλλο τή διαπίστωση ὅτι ὁ προσφεύγων δέν μπορεῖ νά μείνει χωρίς ἀποζημίωση μετά ἀπό τρισήμισι περίπου χρόνια ὑπηρεσίας στήν Κοινότητα, ἔστω καί ἄν προηγουμένως ἦταν ἐλεύθερος ἐπαγγελματίας.

Εἶναι ἐξάλλου οὐσιῶδες τό ὅτι οἱ ἔννομες τάξεις τῶν περισσότερων Κρατῶν μελῶν προβλέπουν ὅτι ὁ ἴδιος ὁ ἀσφαλισμένος καταβάλλει εἰσφορές, προβαίνει δηλαδή σέ δαπάνες γιά νά προστατευτεῖ ἀπό τήν ἀνεργία. Τέτοιες ἐπιβαρύνσεις πρέπει νά ἀναμένεται ὅτι θά ὑπάρχουν καί στό πλαίσιο ἑνός μελλοντικοῦ κοινοτικοῦ συστήματος, πράγμα πού πρέπει ἑπομένως νά ληφθεῖ ὑπόψη κατά τόν ὑπολογισμό τῆς ἀποζημιώσεως.

Τέλος σημασία έπίσης ἔχει τό γεγονός ὅτι ἡ καταβολή τοῦ ἐπιδόματος ἀνεργίας περιορίζεται σέ ὁρισμένα χρονικά διαστήματα — κυμαίνονται μεταξύ μισοῦ καί ἑνάμισι χρόνου, ἀλλά εἶναι στίς περισσότερες περιπτώσεις γύρω στόν ἕνα χρόνο — καί ἀντιπροσωπεύει ἐν γένει ὁρισμένο ποσοστό τῶν προηγούμενων ἀποδοχῶν — στήν Ὁμοσπονδιακή Δημοκρατία τῆς Γερμανίας γιά παράδειγμα 68 % τῆς προηγούμενης ἀμοιβῆς, στό Λουξεμβοῦργο 80 % τοῦ τελευταίου καθαροῦ μισθοῦ μέ ὁρισμένα ἀνώτατα ὅρια, στή Δανία 90 % τοῦ τελευταίου εἰσοδήματος. Εἶναι αὐτονόητο ὅτι πρέπει νά ληφθοῦν ὑπόψη καί οἱ συντελεστές αὐτοί.

Κατόπιν τῶν ἀνωτέρω μπορεῖ νά θεωρηθεῖ ὅτι στήν προκειμένη περίπτωση, στήν ὁποία πρόκειται γιά πρώην ἔκτακτο ὑπάλληλο Α3 μέ σχετικά ψηλές ἀποδοχές, μιά ἀποζημίωση ἴση μέ τό 80 % περίπου τοῦ τελευταίου ἐτήσιου βασικοῦ μισθοῦ εἶναι ἡ ἐνδεικνυόμενη. Ἐν τούτοις διστάζω νά προτείνω ἤδη ἀπό τώρα καταδίκη κατ' αὐτή τήν ἔννοια. Προϋποθεσή της κυρίως εἶναι νά ἦταν ὁ προσφεύγων πράγματι ἄνεργος μετά ἀπό τήν ἀπόλυσή του ἀπό τήν Κοινότητα. Ἄλλη προϋπόθεση εἶναι νά προσπάθησε, χωρίς ἀποτέλεσμα, νά βρεῖ ἄλλη ἐργασία· στό σημεῖο αὐτό πρέπει νά ληφθεῖ ἐπίσης ὑπόψη τό γεγονός ὅτι πρίν ἀπό τήν ἀνάληψη καθηκόντων στήν Κοινότητα ὁ προσφεύγων ἀσκοῦσε τό ἐλεύθερο ἐπάγγελμα τοῦ συμβούλου ἐπιχειρήσεων. Τά ζητήματα αὐτά δέ διευκρινίστηκαν ἀκόμη ἐπαρκῶς στήν προκειμένη διαδικασία. Τά ζητήματα αὐτά πρέπει νά διευκρινιστοῦν περισσότερο, ὁπότε ἴσως βρεθεῖ συμβιβαστική λύση, ἀφοῦ ἀναγνωριστεῖ κατ' ἀρχήν τό ὑπηρεσιακό πταῖσμα. Γιά τό λόγο αὐτό προτείνω ἡ ἀπόφαση πού θά ἐκδοθεῖ τώρα νά εἶναι ἐν μέρει ὁριστική καί ἐν μέρει προδικαστική.

4. Κατά συνέπεια, προτείνω νά ἀναγνωριστεῖ ἀφ' ἑνός μέν ὅτι κανένα ἀπό τά αἰτήματα πού διατύπωσε ὁ προσφεύγων δέν εἶναι βάσιμο, ἀφ' ἑτέρου δέ νά ἀναγνωριστεῖ ὅτι ὑπάρχει πταῖσμα τῆς ὑπηρεσίας, ἐπειδή δέ θεσπίστηκε ἐγκαίρως στό κοινοτικό δίκαιο καμιά ρύθμιση γιά τήν προστασία ἔναντι τῶν κινδύνων τῆς ἀνεργίας μετά ἀπό τή λήξη τῶν συμβατικῶν ὑπαλληλικῶν σχέσεων. Ἀπό τά ἀνωτέρω ὅμως μπορεῖ νά συναχθεῖ ἡ ὑποχρέωση καταβολῆς ἀποζημιώσεως ἴσης μέ τό 80 % τοῦ τελευταίου ἐτήσιου βασικοῦ μισθοῦ τοῦ προσφεύγοντος, μόνο ἄν ἀποδειχτεῖ ἀναμφισβήτητα ὅτι ὁ προσφεύγων ἦταν ἄνεργος τουλάχιστον ἐπί ἕνα χρόνο μετά ἀπό τήν ἀπόλυσή του καί ὅτι εἶχε προσπαθήσει χωρίς ἀποτέλεσμα νά βρεῖ κατάλληλη ἐργασία. Στόν προσφεύγοντα πρέπει νά ταχθεῖ προθεσμία, γιά νά παράσχει τίς ἀποδείξεις αὐτές. Μετά ἀπό τήν προθεσμία αὐτή οἱ διάδικοι πρέπει νά ἐνημερώσουν τό Δικαστήριο σχετικά μέ τό ζήτημα σέ ποιό σημεῖο βρίσκεται ἡ διαφορά τους καί ἄν ἐνδεχομένως ἔχει ἐπιτευχθεῖ συμβιβαστικός διακανονισμός. Τό Δικαστήριο μπορεῖ ἑπομένως προσωρινά νά ἐπιφυλαχθεῖ νά ἀποφασίσει ὡς πρός τά δικαστικά ἔξοδα.